

TISKOVÁ ZPRÁVA

Praha, 5. 2. 2025

Příspěvek o uplatnění absolventů pohledem trhu práce

Ze středoškolských oborů jsou dlouhodobou nezaměstnaností nejméně ohroženi absolventi technických vysoce kvalifikovaných oborů jako je obrábění kovů (včetně CNC), elektrotechnici či opraváři strojů. Mezi absolventy středních odborných škol s vyučením je dokonce méně dlouhodobě nezaměstnaných než mezi absolventy gymnázií, kteří nejdou dále studovat. Naopak problém mají mladí lidé, kteří ukončí pouze základní vzdělání – téměř 37 % z nich je pak nezaměstnaných 9 a více měsíců. Vyplyvá to z aktuální unikátní analýzy, kterou připravil Úřad práce ČR s datovým týmem Ministerstva práce a sociálních prací. Tyto nové informace mohou rodičům a dětem pomoci při rozhodování před blížícím se podáním přihlášek na střední školy.

„Loni jsme vybírali obor a střední školu pro mou dceru. Opravdu hodně těžké rozhodování. Nakonec jsme volili spíše na základě její aktuální záliby a pocitu z návštěvy školy. Obojí je důležité, ale pro rozhodování, které je zásadní pro další život mé dcery, bych chtěl mít více informací. Konkrétně chci vědět, zda najde po vystudování dobré uplatnění? Není její volba příliš úzká? Je absolvovaná škola takzvaně „future proof“, tedy v případě, že by dcera ztratila práci, tak si ji zase snadno najde třeba v jiném oboru?“ popisuje na svém osobním příkladu dilemata desítek tisíc rodičů **Daniel Křištof**, generální ředitel Úřadu práce ČR.

Unikátní analýza, kterou Úřad práce ČR společně s partnery připravil vůbec poprvé, je postavena na statistikách absolventů jednotlivých škol, kteří byli v evidenci uchazečů 2 roky po absolvování školy, a míře jejich ohrožení dlouhodobější nezaměstnaností. Právě riziko dlouhodobé nezaměstnanosti je klíčové a je třeba ho snížit na minimum. *„Je důležité, aby absolvent nebyl nezaměstnaný příliš dlouho. Pak totiž ztrácí pracovní návyky a klesá šance, že si najde dobrou práci. Většina absolventů si najde práci do tří měsíců, trh práce má o ně velký zájem. Je vhodné projít víc pohovorů, neskočit nutně hned po první nabídce. Pokud ale hledání trvá déle než devět měsíců, už je to zvlášť u mladých lidí riziko,“* vysvětluje Daniel Křištof. Upozorňuje, že samotný počet nezaměstnaných absolventů nic moc neznamená. *„Nechceme ale hodnotit střední školy podle toho, jestli generují nezaměstnané. To by nebylo fér. Záleží na místním trhu práce i na tom, že z řady středních škol hodně absolventů pokračuje na vysokou školu. Navíc je přirozené, že člověk na začátku kariéry dělá více změn – jak získává praxi a zkušenosti, může rychleji růst. Prostě být nezaměstnaný nevedí, pokud to netrvá moc dlouho,“* zdůrazňuje Křištof.

Metodiku a strukturu dat, na kterých byla analýza čerstvých absolventů škol provedena, popisuje **František Nový**, který vede tým pokročilé analytiky na Ministerstva práce a sociálních věcí. *„Z uchazečů o zaměstnání jsme vybrali absolventy s úspěšným ukončením soustavné přípravy na povolání v letech 2022 až 2023, a to se stupněm vzdělání od nižšího středního až po doktorské. Díky úspěšně ukončenému studiu známe jednak obory vzdělávání, tak také název školy. První evidenci měli tito absolventi v období od 1. 1. 2022 do 31. 3. 2024 a ukončení studia nastalo před touto evidencí. Tuto množinu jsme rozšířili o skupinu uchazečů, kteří byli ve věku 15-19 let jen se základním vzděláním. Skupina uchazečů ve věku 15 – 16 let jsou lidé, kteří skončili na úřadu práce většinou přímo po*

TISKOVÁ ZPRÁVA

základní škole. Skupina uchazečů ve věku 17 – 19 let jsou pak lidé, kteří jsou evidovaní na úřadu práce kvůli typicky neúspěšnému studiu střední školy. Na těchto skupinách absolventů jsme měřili délku evidence na úřadě práce a zejména překročení této délky nad 9 měsíců,“ vysvětluje František Nový. Tuto analýzu autoři následně doplnili analýzou dat všech nezaměstnaných. Sledovali přitom i uchazeče s poslední evidencí od 1. 1. 2023 až 31. 3. 2024 dle jejich nejvyššího stupně vzdělání a oboru.

Uplatnění absolventů dle stupňů vzdělání

Prvním krokem je volba stupně vzdělání. Obecně stále platí, že čím vyšší, tím lepší:

1. Prvním zlepšením pozice na trhu práce z pohledu dlouhodobější nezaměstnanosti oproti základní škole je prakticky jakékoli pokračování ve vzdělávání – to zlepší pozici na trhu práce o více než 50 %. Absolventi jen se základním vzděláním to mají na trhu práce opravdu těžké a téměř 37 % z nich pak jsou nezaměstnaní 9 a více měsíců
2. Dokončené střední vzdělání je dalším výrazným zlepšením, vidíme zlepšení o zhruba 75 %.
3. Na vrcholu je samozřejmě plné vysokoškolské vzdělání se zlepšením o 82 % u bakalářského, 90 % u vysokoškolského a 94 % u doktorského studia.

Stupeň vzdělání	Nezaměstnaný 0-8 měsíců	Nezaměstnaný 9 a více měsíců	Celkem	Riziko dlouhodobější nezaměstnanosti	Zlepšení pozice na trhu práce oproti základní škole
Základní 15-16 let	5 175	2 995	8 170	37 %	-
Nižší střední odborné	1 334	272	1 606	17 %	54 %
Základní 17-19 let	18 123	3 433	21 556	16 %	57 %
ÚSV (typicky gymnázium)	1 545	172	1 717	10 %	73 %
ÚSO s maturitou (bez vyučení)	10 393	1 056	11 449	9 %	75 %
Střední odborné (vyučen)	10 024	1 002	11 026	9 %	75 %
Vyšší odborné	640	55	695	8 %	78 %
ÚSO (vyučení s maturitou)	3 234	268	3 502	8 %	79 %
Bakalářské	2 786	201	2 987	7 %	82 %
Vysokoškolské	5 115	202	5 317	4 %	90 %
Doktorské	165	4	169	2 %	94 %

Tyto statistiky se týkají čerstvých absolventů škol, tedy těch, kdo školu absolvovali nedávno a následně se do dvou let po absolvování nahlásili jako uchazeči o zaměstnání na Úřad práce ČR. Velmi pozitivní zprávou je, že celkově je o absolventy škol velký zájem a průměrné 9% riziko celkově u středních škol znamená, že **si 91 % evidovaných uchazečů o zaměstnání do 9 měsíců práci najde.**

TISKOVÁ ZPRÁVA

V Česku také roste procento lidí s vyšším stupněm vzdělání, což je z pohledu trhu práce dobrý trend. Dva případy stojí za pozornost:

- Ukončené gymnázium bez následné vysoké školy je pro uplatnění na trhu práce, respektive pro získání dobré práce, trochu horší než ukončené odborné střední vzdělání. Na gymnázium má cenu dítě poslat, pokud se chystá pokračovat dál alespoň vyšším odborným nebo bakalářským studiem. Koneckonců data potvrzují, že hodně rodičů i dětí takto uvažuje.
- Hvězdou středoškolského odborného vzdělání je vyučení s maturitou, kde úřad práce eviduje jen necelých 8 % dlouhodobě nezaměstnaných.

Jaké obory jsou z pohledu uplatnění na trhu práce nejbezpečnější

Pokud jde o středoškolské obory studia, u často studovaných oborů má nejvýraznější pozitivní dopad na pozici absolventů na trhu práce zaměření na tyto obory. U nich absolvent vylepší svoji pozici na trhu práce o více než 80 % ve srovnání s tím, kdyby měl jen ukončené základní vzdělání. Absolventi oborů jako obráběč kovů, elektrotechnika či servis a opravy strojů mají také nejmenší podíl dlouhodobě nezaměstnanosti (9 a více měsíců.)

Obor	Nezaměstnaný 0-8 měsíců	Nezaměstnaný 9 a více měsíců	Celkem	Riziko dlouhodobější nezaměstnanosti	Zlepšení pozice na trhu práce oproti základní škole
Obráběč kovů	369	15	384	3,9 %	89 %
Elektrotechnika	980	48	1028	4,7 %	87 %
Servis a opravy strojů a zařízení	449	25	474	5,3 %	86 %
Opravář zemědělských strojů	367	21	388	5,4 %	85 %
Stavebnictví	325	19	344	5,5 %	85 %
Ošetřovatelství	843	50	893	5,6 %	85 %
Předškolní a mimoškolní pedagogika	312	19	331	5,7 %	84 %
Elektrikář, elektrotechnické práce	755	52	807	6,4 %	82 %
Zámečnick	435	30	465	6,5 %	82 %
Strojírenství	463	32	495	6,5 %	82 %
Instalatér	492	36	528	6,8 %	81 %
Automechanik	1013	80	1093	7,3 %	80 %

Pozn: statistiky absolventů škol, kteří byli v evidenci uchazečů 2 roky po absolvování školy

Na našem trhu práce je zájem o kvalifikovanou technickou pracovní sílu a řemesla a v sociální oblasti například o ošetřovatele. Nejtěžší to mají naopak prodavači, kde u absolventů tohoto oboru vidíme 20% riziko dlouhodobé nezaměstnanosti.

TISKOVÁ ZPRÁVA

Pokud se podíváme na absolventy středních škol z pohledu jednotlivých oborů a zohledníme tentokrát všechny nezaměstnané, kteří absolvovali střední školu, bez ohledu na to, kdy v minulosti, tak vůbec nejnižší riziko dlouhodobé nezaměstnanosti (9 a více měsíců) mají níže uvedené obory. „O absolventy těchto oborů trh práce ve srovnání s ostatními obory opravdu hodně a silně nadprůměrně stojí. Lidé s touto kvalifikací dlouho bez práce nezůstanou – zajímavé je, že to nejsou jen technické obory, ale hned na 2. místě jsou lycea, která jsou kombinují odbornost s všeobecným přehledem,“ popisuje generální ředitel Úřadu práce ČR Daniel Křištof.

Lycea jsou rodící se hvězdou středoškolského studia, přinášejí kvalitní odbornost i maturitu a trh práce to umí ocenit, ale typicky až po absolvování odborné praxe. Právě odborná praxe je nejčastějším nástrojem, který používají i poradci Úřadu práce při pomoci mladým lidem v rámci projektu Záruky pro mladé, který je placený z fondů EU a pomáhá uplatnit se na trhu práce tomuto segmentu klientů.

Obor	Nezaměstnaný 0-8 měsíců	Nezaměstnaný 9 a více měsíců	Celkem	Riziko dlouhodobější nezaměstnanosti	Pozice na trhu práce oproti ostatním středoškolským oborům
Autoelektrikář	636	76	712	11 %	lepší o 50 %
Lyceum	1951	275	2226	12 %	lepší o 42 %
Technický interdisciplinární	723	106	829	13 %	lepší o 40 %
Cestovní ruch	584	95	679	14 %	lepší o 34 %
Stavebnictví	1372	235	1607	15 %	lepší o 31 %
Hotelnictví a turismus	4449	777	5226	15 %	lepší o 30 %
Bezpečnostně právní činnost	1345	240	1585	15 %	lepší o 29 %
Informační technologie	2389	429	2818	15 %	lepší o 28 %
Veterinární prevence	559	101	660	15 %	lepší o 28 %
Nábytkářství	542	99	641	15 %	lepší o 27 %
Elektrikář	2723	507	3230	16 %	lepší o 26 %
Servis a opravy strojů a zařízení	1936	368	2304	16 %	lepší o 25 %
Opravář zemědělských strojů	3463	685	4148	17 %	lepší o 22 %
Automechanik	5906	1184	7090	17 %	lepší o 21 %
Elektrotechnika	3310	664	3974	17 %	lepší o 21 %
Podnikání v oborech	6475	1316	7791	17 %	lepší o 21 %

TISKOVÁ ZPRÁVA

Naopak mezi obory s nejvyšším rizikem dlouhodobé nezaměstnanosti patří například ty textilní, kde je podíl absolventů s dlouhodobou nezaměstnaností 30 % a vyšší. Pokud někdo pracuje v těchto oborech, stálo by za to zvážit rekvalifikaci ještě při zaměstnání, aby takový pracující posílil svoji pozici na trhu práce.

Obory, kde zůstane 30 a více procent uchazečů o zaměstnání bez práce i po 9 měsících nezaměstnanosti:

Obor	Nezaměstnaný 0-8 měsíců	Nezaměstnaný 9 a více měsíců	Celkem	Riziko dlouhodobější nezaměstnanosti	Pozice na trhu práce oproti ostatním středoškolským oborům
Prodavač	9700	4067	13767	30 %	horší o 39 %
Švadlena	2260	1039	3299	31 %	horší o 48 %
Železničář	404	192	596	32 %	horší o 51 %
Tkadlec	624	348	972	36 %	horší o 68 %
Přadlák	577	338	915	37 %	horší o 74 %

Seznam středních škol s nejnižším rizikem dlouhodobé nezaměstnanosti

Analytická sonda Úřadu práce ČR nyní přináší i přehled středních škol s nejnižším rizikem dlouhodobé nezaměstnanosti (školy, jejichž absolventi si v případě ztráty zaměstnání práci ve více než 90 % opět najdou, a to v čase kratším než 9 měsíců). Jsou v ní zastoupeny školy z různých regionů – je vidět že i školy v místech se složitým trhem práce dokáží výrazně posílit pozici svých absolventů.

Škola
Střední průmyslová škola strojní a stavební, Tábor, Komenského 1670
Vyšší odborná škola, Střední průmyslová škola a Střední odborná škola řemesel a služeb, Strakonice, Zvolenská 934
Střední škola průmyslová, technická a automobilní Jihlava
Střední škola automobilní Holice
Střední odborná škola Nové Město na Moravě
Střední škola automobilní Ústí nad Orlicí
Střední škola – Centrum odborné přípravy technické Kroměříž
Střední průmyslová škola a Střední odborné učiliště Pelhřimov
Střední škola a Vyšší odborná škola cestovního ruchu, České Budějovice, Senovážné náměstí 12
Střední škola řemeslná a Základní škola, Soběslav, Wilsonova 405
Střední škola stavební Třebíč
Obchodní akademie Dr. Albína Bráfa, Hotelová škola a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Třebíč
Střední průmyslová škola strojnická a Střední odborná škola profesora Švejcara, Plzeň, Klatovská 109
Vítkovická střední průmyslová škola

Úřad práce ČR

TISKOVÁ ZPRÁVA

Střední odborná škola stavební a Střední odborné učiliště stavební, Kolín II, Pražská 112
Střední škola služeb a řemesel, Stochov, J. Šípka 187
Střední odborné učiliště Svitavy
Střední pedagogická škola a Střední odborná škola Kladno, příspěvková organizace
Střední průmyslová škola elektrotechnická a Vyšší odborná škola Pardubice
Střední škola zahradnická a technická Litomyšl
Vyšší odborná škola, Střední průmyslová škola automobilní a technická
Integrovaná střední škola Cheb, příspěvková organizace
Gymnázium, Střední pedagogická škola, Obchodní akademie a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Znojmo, příspěvková organizace
Střední průmyslová škola dopravní, Plzeň, Karlovarská 99
Střední škola a Základní škola, Vimperk, Nerudova 267
Střední průmyslová škola, Ostrava – Vítkovice, příspěvková organizace
Střední průmyslová škola Chrudim
Střední škola technická a řemeslná, Nový Bydžov
Střední škola stavební Jihlava
Obchodní akademie a Hotelová škola Havlíčkův Brod
Střední škola zemědělská a zahradnická, Olomouc, U Hradiska 4
Vyšší odborná škola, Střední škola, Centrum odborné přípravy, Sezimovo Ústí, Budějovická 421
Střední škola dopravy, obchodu a služeb Moravský Krumlov, příspěvková organizace
Sigmundova střední škola strojírenská, Lutín
Střední odborné učiliště plynárenské Pardubice
Střední odborná škola Luhačovice
Střední škola technická a obchodní, Dačice, Strojírenská 304

Pozn: Přehled zahrnuje jen školy, kde má Úřad práce záznam o alespoň 100 uchazečích o zaměstnání.

Kontakt pro média:

tiskové oddělení Úřadu práce ČR

M: 00 420 608 194 194

E: tiskove@uradprace.cz